

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE

GLOBALNA OCENA OGROŽENOSTI POMURSKE REGIJE

	Organ	Datum	Podpis odgovorne osebe
Izdelal	Izpostava URSZR Murska Sobota	20. 12. 2010	Martin SMODIŠ vodja izpostave
Obravnaval	Štab Civilne zaščite za Pomurje	Šifra: 846-21/2010-3 Datum: 21. 12. 2010	
Sprejel	Poveljnik Civilne zaščite za Pomurje	22.12.2010	Martin SMODIŠ poveljnik CZ za Pomurje
Skrbnik	Izpostava URSZR Murska Sobota		Klavdija LEBAR-GEREBIC svetovalka

VSEBINA

		Ažurirano
1.	Uvod	11.12.2013
2.	Splošno o pomurski regiji	11.12.2013
3.	Ocena poplavne ogroženosti – verzija 4.1	30.09.2011 23.07.2014 16.10.2017 15.06.2020
4.	Ocena potresne ogroženosti – verzija 3.1	30.09.2011 14.08.2014 03.01.2019 26.02.2021
5.	Ocena ogroženosti ob jedrski ali radiološki nesreči – verzija 3.3	10.12.2013 15.01.2018 25.03.2022 04.05.2022
6.	Ocena ogroženosti zaradi množičnega pojava nalezljivih bolezni pri ljudeh – verzija 2.0	30.09.2011 06.08.2015 16.11.2016
7.	Ocena ogroženosti ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali – verzija 3.0	09.09.2013 27.01.2016 28.05.2021
8.	Ocena ogroženosti zaradi železniške nesreče, verzija 1.2	30.09.2011 03.09.2014 13.12.2018
9.	Ocena ogroženosti zaradi nesreče zrakoplova, verzija 3.2	30.09.2011 14.07.2014 30.11.2018
10.	Ocena ogroženosti zaradi terorističnega napada, verzija 1.0	30.09.2011 25.03.2022
11.	Ocena ogroženosti zaradi velike nesreče v cestnem prometu	30.09.2011
12.	Ocena ogroženosti ob množični nesreči na avtocesti, verzija 1.0	11.12.2013
13.	Ocena ogroženosti zaradi vojne	30.09.2011
14.	Ocena ogroženosti zaradi nesreče z nevarnimi snovmi, verzija 1.0	30.09.2011
15.	Ocena ogroženosti zaradi nesreče na nesaniranih naftno-plinskih vrtinah, verzija 1.0	30.09.2011
16.	Ocena ogroženosti zaradi industrijske nesreče	30.09.2011
17.	Ocena ogroženosti zaradi neeksploziranih ubojnih sredstev	30.09.2011
18.	Ocena ogroženosti zaradi suše	30.09.2011
19.	Ocena ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju in drugje, verzija 3.0	30.09.2011 24.11.2017
20.	Ocena ogroženosti zaradi neurja s točo in viharjem	30.09.2011
21.	Ocena ogroženosti zaradi zemeljskih plazov in usadov	30.09.2011
22.	Ocena ogroženosti zaradi visokega snega	30.09.2011
23.	Ocena ogroženosti zaradi pozebe	30.09.2011
24.	Ocena ogroženosti zaradi žleda, verzija 1.1	30.09.2011 21.12.2018
25.	Zaključek	30.09.2011

24 OCENA OGROŽENOSTI ZARADI ŽLEDA, VERZIJA 1.1

24.1 Uvod

Oceno ogroženosti zaradi žleda, verzija 1.1 je izdelala Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Murska Sobota. Izdelana je na podlagi Ocene ogroženosti Republike Slovenije zaradi žleda, verzija 1.0 (št. 842-11/2017-4-DGZR z dne 19.10.2018), Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 - ZNOrg), Navodila o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS, št. 39/95) in Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16).

24.2 Splošne značilnosti žleda

Žled je led, ki se nabere na delih rastlin, predmetih in zgradbah ter tleh. Nastane, ko pri tleh dežuje ali rosi pri temperaturah pod lediščem oziroma, ko padavine v tekoči obliki padajo na podhlajeno podlago. Navadno pri taki temperaturi pri tleh sicer sneži, vendar v posebnih vremenskih razmerah padavine kljub temu padajo v tekoči obliki.

Žledenje je v splošnem napovedljivo, kar velja predvsem za določitev geografskega območja in pas nadmorske višine, kjer se bo pojavljal, ter tudi okvirno trajanje žledenja. To omogoča pravočasno obveščanje ljudi in drugih o pretečih nevarnostih in pripravo oziroma izvedbo možnih ukrepov in aktivnosti za zmanjšanje posledic nesreče. Mikroreliefno in natančno časovno napovedovanje pojavnosti in intenzivnosti žledenja pa je precej bolj težavno in nezanesljivo, predvsem zaradi številnih dejavnikov, ki vplivajo na nastanek in debelino žleda.

Žled se pojavlja pri temperaturah 0°C in manj, zaradi prepletanja mrzlih severovzhodnih zračnih mas, ki se gibljejo pri tleh in toplejših vlažnih mas, ki v višinah dotekajo z jugovzhoda.

Najbolj bistvene verižne posledice žleda so predvsem prekinitev oskrbe z električno energijo, prekinitev prometa in požari na električnih daljnovodih, ne smemo pa pozabiti tudi na prenamnožitev insektov in bolezni gozdnega drevja v času po žledu.

Padajoči dež zaradi nizkih temperatur zmrzne na vodih električne in telekomunikacijske napeljave, na drevesih ter drugih objektih. Zmrznjene deževne kaplje povečajo težo, vodi se pretrgajo, veje dreves se polomijo ipd., poleg tega na cestišču in pločnikih nastane poledica, ki je vzrok mnogim cestnim nesrečam in poškodbam.

Posledice žleda so lahko zelo različne in obsežne. Največja škoda, ki nastaja zaradi žledu se pojavlja v pretežnem pogozdenem predelu Goriškega. Škoda nastaja predvsem na sadnem drevju, gozdovih, električnih in telekomunikacijske komunikacijah.

Preprečitev tega pojava ni možna, izvajajo se le sanacijski ukrepi. Žled, kot elementarni pojav na območju regije ni pogosti pojav in do sedaj ni imel posledic večjih razsežnosti.

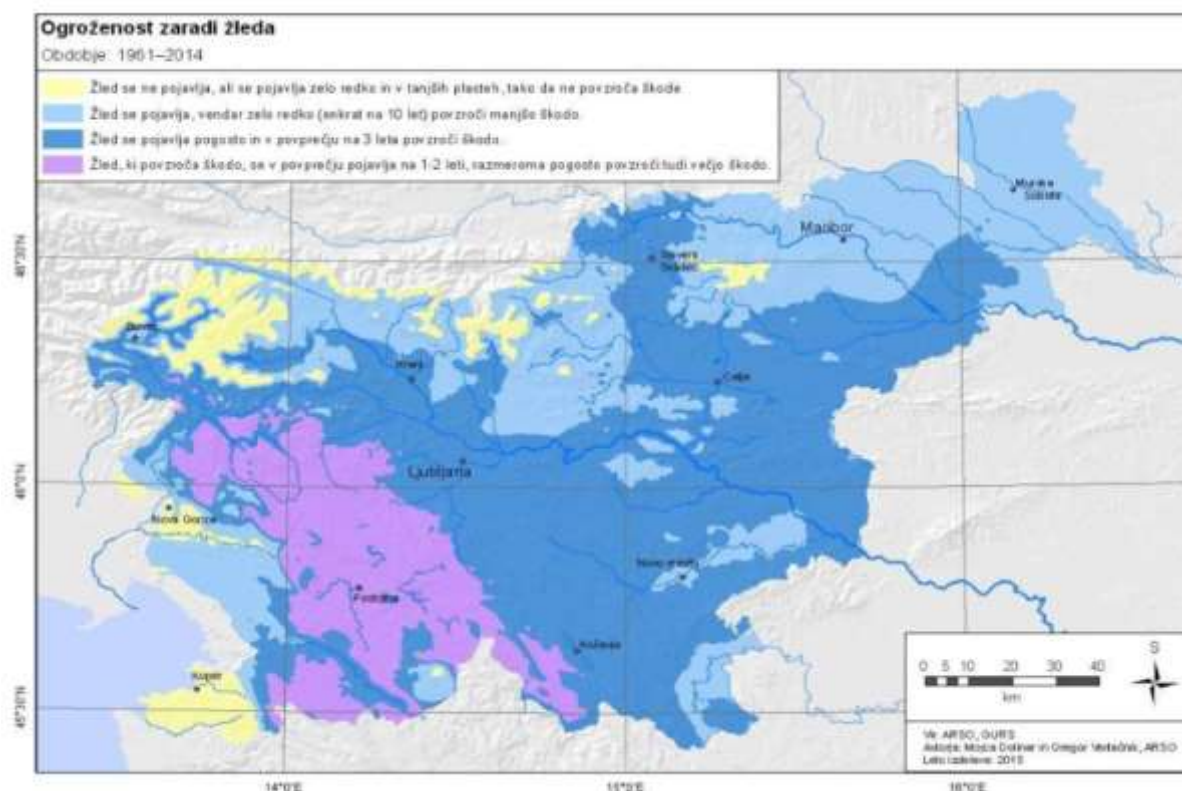
24.3 Ogroženost občin in regij zaradi žleda

Ta del ocene ogroženosti je namenjen razvrstitvi občin in izpostav URSZR (regij) v stopnje ogroženosti zaradi žleda. Izhaja iz notranje kategorizacije tveganja zaradi žleda v Oceni tveganja za žled, ki upošteva tako debelino kot pogostost pojavljanja žleda v RS.

Z nazivom "regije" so v tem poglavju ocene ogroženosti mišljene izpostave URSZR. Regije so ozemeljsko in glede vključenosti občin vanje identične izpostavam URSZR.

Kot glavna podlaga za določitev ogroženosti občin in regij je služila karta možnosti pojavljanja žleda v Sloveniji iz leta 2015, ki jo je v okviru ciljno-raziskovalnega projekta Gozdarskega inštituta Slovenije *Učinki žleda na gozdove glede na sestojne in talne značilnosti*, izdelala ARSO.

Slika 24.1: Karta ogroženosti zaradi žleda za obdobje 1961-2014

Vir: ARSO, 2015

Občine in regije so v tej oceni ogroženosti razvrščene v pet razredov ogroženosti, pri čemer prvi razred predstavlja najnižjo, peti pa najvišjo ogroženost.

Tabela 24.1: Razredi ogroženosti

Razred ogroženosti
1.
2.
3.
4.
5.

Uvrščenost občin in regij v razrede ogroženosti bo prek temeljnega, torej Državnega načrta zaščite in reševanja ob žledu, vplivala na obseg obveznosti nosilcev načrtovanja v zvezi z uresničevanjem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

24.3.1 Razvrščanje pomurskih občin

Vse pomurske občine so uvrščene v drugi razred ogroženosti, kar pomeni, da je ogroženost v Pomurju majhna. Žled v teh občinah ne predstavlja večje nevarnosti.

Tabela 24.2: Ogroženost pomurskih občin zaradi žleda

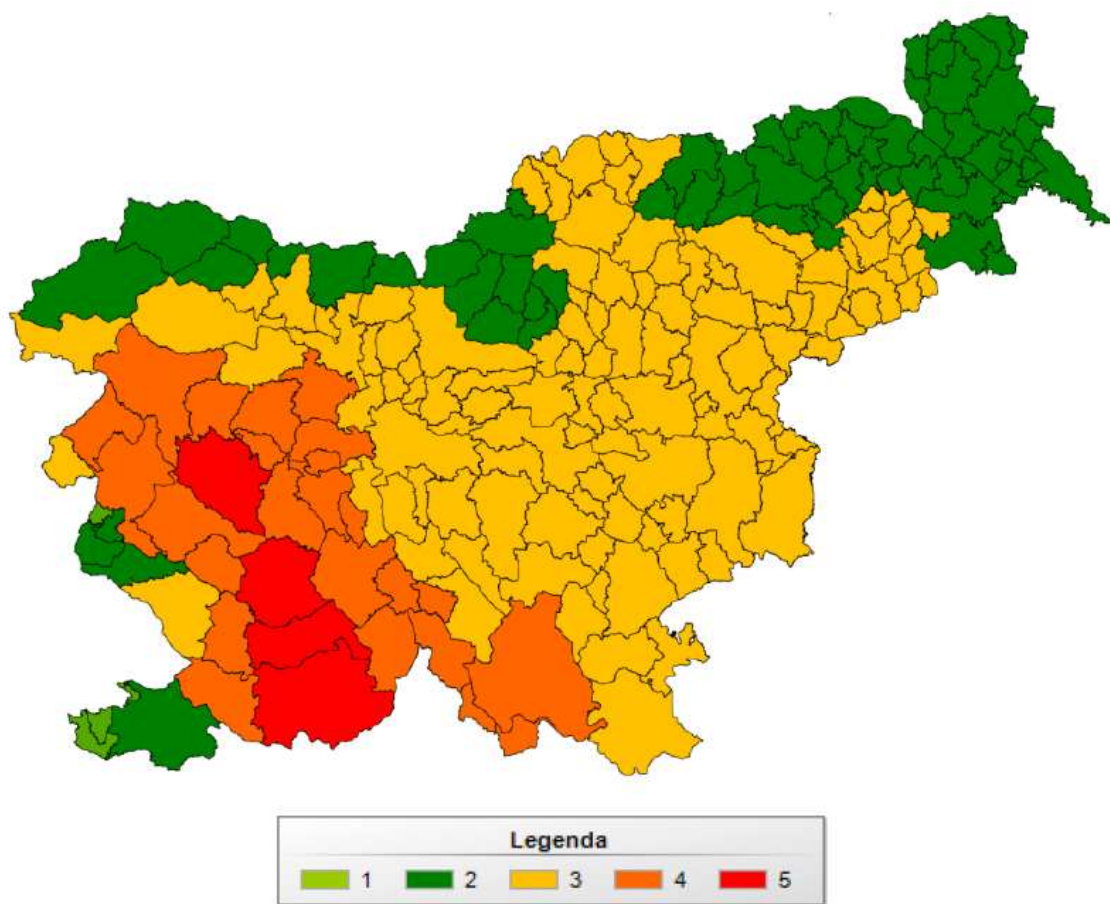
Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
POMURSKA				
Apače	53,5	3545	66,3	2
Beltinci	62,2	8402	135,1	2
Cankova	30,6	1982	64,8	2
Črenšovci	33,7	4183	124,1	2
Dobrovnik	31,1	1346	43,3	2
Gornja Radgona	74,6	8476	113,6	2
Gornji Petrovci	66,8	2175	32,6	2
Grad	37,4	2316	61,9	2
Hodoš	18,1	329	18,2	2
Kobilje	19,7	620	31,5	2
Križevci	46,2	3472	75,2	2
Kuzma	22,9	1621	70,8	2
Lendava	123,0	10.664	86,7	2
Ljutomer	107,2	11.730	109,4	2
Moravske Toplice	144,5	5962	41,3	2
Murska Sobota	64,4	19.073	296,2	2
Odranci	6,9	1699	246,2	2
Puconci	107,7	6111	56,7	2
Radenci	34,1	5076	148,9	2
Razkrižje	9,8	1316	134,3	2
Rogašovci	40,1	3384	84,4	2
Sveti Jurij ob Ščavnici	51,3	2884	56,2	2
Šalovci	58,2	1572	27,0	2
Tišina	38,8	4191	108,0	2
Turnišče	23,8	3421	143,7	2
Velika Polana	18,7	1464	78,3	2
Veržej	12,0	1279	106,6	2
SKUPAJ	1.337,3	118.293	88,5	

Tabela 24.3: Število pomurskih občin razvrščenih po razredih ogroženosti

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti	Skupno število občin
Pomurska	0	27	0	0	0	27

Spodnja slika pa prikazuje kako so vse občine v Sloveniji razvrščene v razrede ogroženosti zaradi žleda.

Slika 24.2: Razvrstitev slovenskih občin v razrede ogroženosti zaradi žleda

Razred ogroženosti: 1- zelo majhna, 2- majhna, 3 - srednja, 4 - velika, 5 - zelo velika

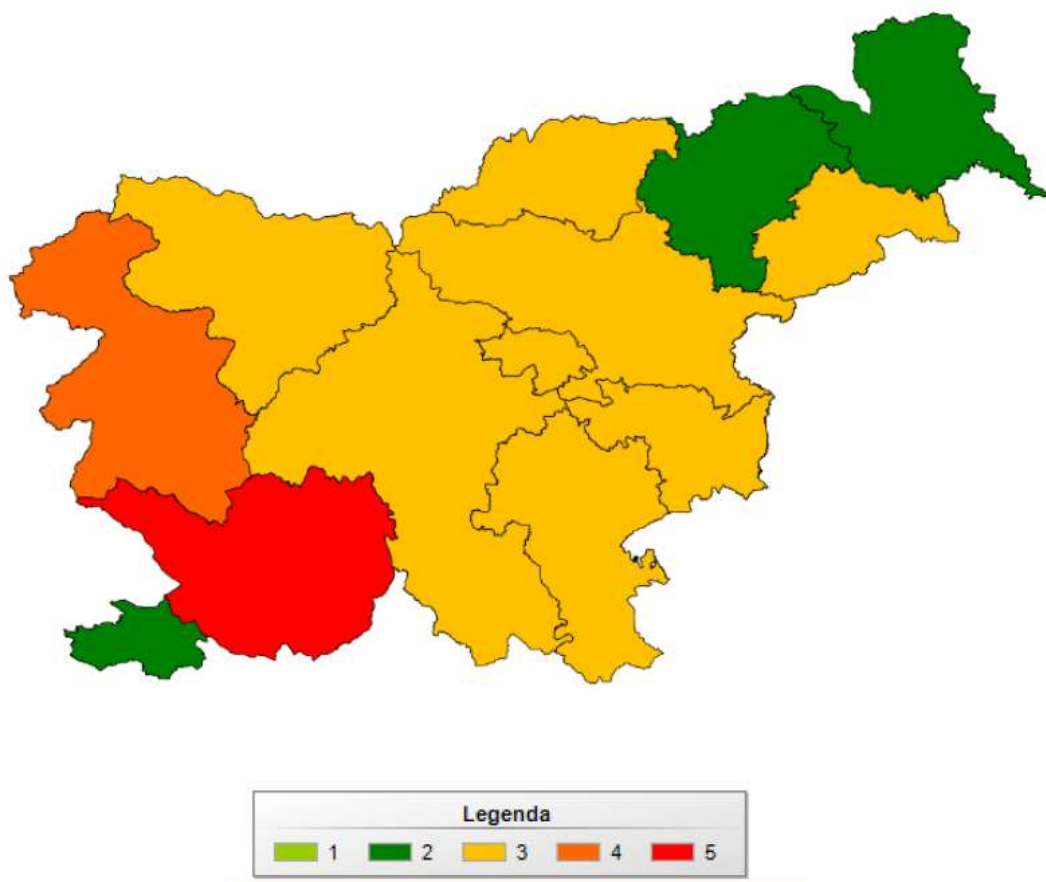
24.3.2 Razvrščanje regij

Pomurska regija spada med najmanj ogrožene regije, saj je uvrščena v 2 razred ogroženosti.

Tabela 24.4: Razvrstitev Pomurske regije v razred ogroženosti

REGIJA	ŠTEVILO PREBIVALCEV	% PREBIVALCEV SLOVENIJE	GOSTOTA POSELITVE	RAZRED OGROŽENOSTI REGIJE
Pomurska	118.293	6,1	88,5	2

Slika 24.3: Razvrstitev regij v razrede ogroženosti zaradi žleda

Razred ogroženosti: 1- zelo majhna, 2- majhna, 3 - srednja, 4 - velika, 5 - zelo velika

24.4 Predlogi ukrepov za preprečitev, ublažitev in zmanjšanje posledic žleda

Preventivni ukrepi in ukrepi za pripravljenost so ukrepi, s katerimi se dolgoročno lahko zmanjšajo posledice žleda. Nastanka žleda namreč ni mogoče preprečiti.

Pristojna ministrstva in organi bi lahko v okviru svojih pristojnosti za zmanjšanje ogroženosti zaradi žleda večjo pozornost namenila predvsem:

- pregledu odpornosti pomembnejših infrastrukturnih objektov (zlasti elektroenergetskega sistema, cest, železnic), na žled, skupaj z upravljalci, ter ocenam zmogljivosti oziroma zanesljivosti njihovega delovanja med in po žledu;
- povečanju odpornosti pomembnejših infrastrukturnih objektov;
- ustreznemu gospodarjenju z gozdovi, da bi bil v prihodnje ta bolj odporen na žled;
- spodbujanju raziskovalnih projektov na temo žleda;
- stalnemu izboljševanju Ocene tveganja za žled, izpopolnjevanju načrtovanja, izvajanju ustreznih ukrepov za preventivo in pripravljenost ter dopolnjevanju Ocene zmožnosti obvladovanja tveganja za žled;
- delovanju izobraževalnega sistema med žledom;

- ustrezni organizaciji in delovanju zdravstvenega sistema v času žleda;
- ustreznem načrtovanju odziva sistema VPNDN na žled (predvsem v smislu kvalitete) na ravni države, občin in drugih;
- ozaveščanju javnosti v zvezi z boljšim vedenjem o žledu, z izvajanjem preventivnih ukrepov ter izvajanju osebne in vzajemne zaščite v zvezi z žledom.

24.5 Literatura

- Ocena ogroženosti Republike Slovenije zaradi žleda, verzija 1.0 (št. 842-11/2017-4-DGZR z dne 19.10.2018)